

ČÍNSKÝ TOKAGYPT

Nedávno si jeden z kolegů ze střeleckého klubu pořídil zbraň, kterou jsem zatím znal jenom z výstavy. Pistole má oficiální označení Norinco model 213. I začínající zájemce o zbraně pozná, že základem je ruská pistole Tokarev, ale v tomto případě jde o její zvláštní verzi - Tokarev pro Egypt neboli Tokagypt.

Tokagypt byl vyráběn na objednávku egyptské vlády v Maďarsku od roku 1958. Po ukončení dodávek pro Egypt se vyvážel i do jiných zemí pod anglickým názvem Firebird (ohnivý pták). Výroba v Maďarsku skončila pravděpodobně v průběhu 60. let 20. století. Norinco, jak je známo, vyrábí kopie snad všech populárních zbraní, a tak se v čínské nabídce vedle klasického Tokareva objevil i Tokagypt.

Technicky jsou všechny zmíněné zbraně, Tokarev, Tokagypt a Norinco model 213, téměř shodné. Výchozím vzorem pro Tokagypt a čínské kopie je TT vzor 1933 v provedení z konce výroby v SSSR. Pistole mají uzamčený závěr Browningova systému s krátkým pohybem hlavně a výkyvnou hlavní. Tokarev zřejmě dobře znal Browningovu konstrukce, ale snažil se i poměrně jednoduchý Colt M 1911 ještě zjednodušit. Výsledkem byl vlastně krok zpět, protože pistole Tokarev silně připomíná předchůdce modelu 1911. Ale zkouška ohněm ve druhé světové válce potvrdila, že vznikla výrobně jednoduchá a velmi spolehlivá vojenská pistole.

Závěr s hlavní se od Browningovy konstrukce odlišuje jenom v detailech: hlaveň je vpředu vedena objímkou, vytvořenou v odnímatelném čele závěru. Jeho bajonetový uzávěr má zjednodušený tvar. Uzamykací ozuby před komorou hlavně jsou po celém obvodu. Sklápění zadního konce hlavně ovládá tradiční výkyvný článek. Vytahovač je

Hlavní části (shora): objímka hlavně, závěr, hlaveň, bicí mechanismus, vratná pružina, zásobník, rám, spojovací čep se záchytem závěru

páčkový, usazený ve výřezu za výhozním okénkem. Úderník je na rozdíl od plovoucího úderníku M 1911 delší než závorník. Pouzdro závěru vzadu vybíhá tak, že zcela kryje kohout. Vystupuje pouze zdrsňený palečnick. Vratnou pružinu najdeme pod hlavní. Její zadní opěrka odpovídá Browningovu řešení s krátkým vodít-

Model 213 dodává Norinco v plastovém kufříku s náhradním zásobníkem

kem pružiny a základnou, která funguje i jako doraz závěru. Přední opěrku pružiny místo Browningova trubicového vodítka tvoří pouhý „knoflík“, nasazený na přední konec pružiny a v sestavené poloze blokuje objímku hlavně. Toto zjednodušení ale zkomplikovalo montáž zbraně po čištění. Dlouhá vratná pružina se bez dostatečného vedení chová jako pěkně potměšilý had.

Nejvíce odlišností od M 1911 najdeme na rámu pistole a v bicím mechanismu. Kohout, bicí pružina, spoušťová západka s pružinou a přerušovač tvoří jeden montážní celek, který se vkládá do rámu shora. Spirálová bicí pružina je přímo v kohoutu a opírá se o příčný čep pod kohoutem. Kohout má bicí ozub a pojistný ozub se zářezem.

Spoušťová západka nese plochou pružinu, vzepřenou proti pouzdru bicího mechanismu. Svisle pohyblivý přerušovač je vedený vedle

západky a jeho hlava vyčnívá před kohoutem do výřezu v závěru. Při pohybu závěru dolní konec přerušovače stlačuje táhlo

spouště mimo dosah spodního ramena spoušťové západky. Přerušovač má ještě jednu neobvyklou funkci: při natažení kohoutu na pojistný ozub západka svým výstupkem zbraňuje v pohybu přerušovače a ten zase brání v pohybu závěru. Pravděpodobně se jedná o opatření pro zapomnětlivé střelce. Vzhledem k tomu, že zbraň nemá plovoucí úderník, musí být při náboji v komoře kohout na pojistném ozubu. Zablockovaný závěr pak upozorní střelce, že je náboj v komoře a stačí pouze natáhnout kohout na bicí ozub. Jenže, toto zajímavé jištění má jeden háček. Pokud je střelec sklerotik, ale fyzicky zdatný, může silným zatažením za závěr poměrně slabý přerušovač zlomit a pistolí vyřadit z činnosti.

Pouzdro bicího mechanismu má dopředu dva výběžky. Hrana na levém výběžku funguje jako vyhazovač. Šikmá plocha pravého výběžku usměrňuje nábojnici do výhozního okénka. Celý bicí mechanismus je shora vložený do rámu, bez jakéhokoliv zajištění. Stěny pouzdra bicího mechanismu přerušují vodící drážky závěru na rámu a část drážky je vyřezována ve stěnách pouzdra. Po nasunutí závěru tedy pouzdro ve správné poloze udržuje závěr.

Jazyček podélně posuvné spouště je

pevně spojen se spoušťovým táhlem tvaru třmenu, kterým prochází zásobník. Plochá spoušťová pružina má místo ve vybrání rámu za zásobníkem.

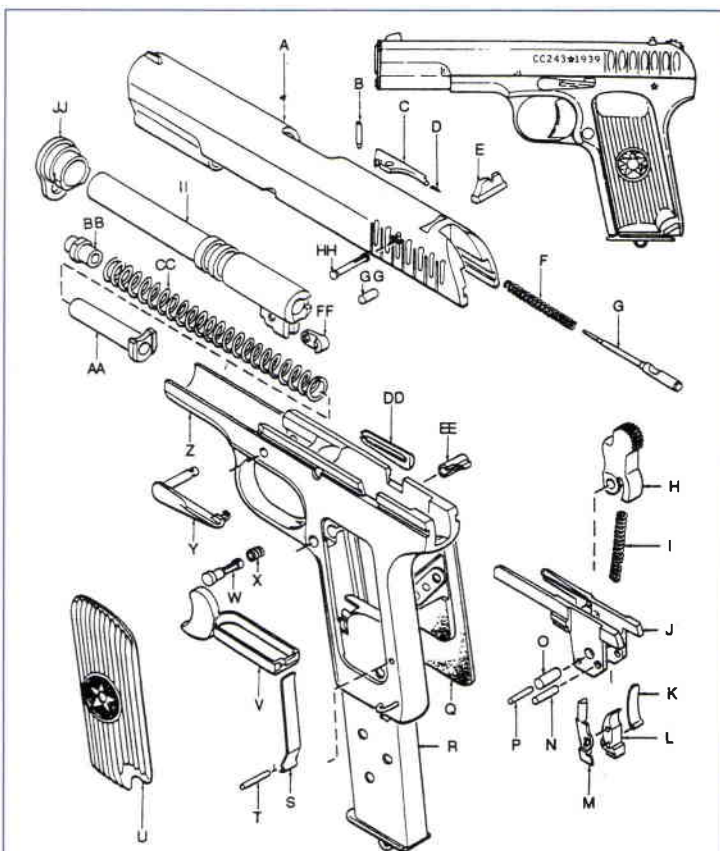
Tlačítkový záchyt zásobníku najdeme vlevo u kořene lučiku.

I ten je proti Browningovu řešení zjednodušen: místo malého „červíku“ s výstupkem, který drží záchyt a jeho pružinu u M 1911, má záchyt Tokareva prodlouženou a podélně rozříznutou osu, na kterou je z pravé strany nasazený válcový protikus s ozubem. Záchyt drží pohromadě díky pružnosti rozříznuté osy. Ušetřilo se tak jemné frézování a zjednodušila montáž, ale spojení je běžnými nástroji nerozebíratelné.

Originální Tokarev má štíhlou rukojeť s téměř obdélníkovým průřezem, krytou plastovými stříškami jenom z boků. Rukojeť Tokagyptu je pohodlnější, s prohnutým hřbetem a kryje i zadní část rámu. Hlavní změnou v mechanismu Tokagyptu proti Tokarevu bylo zavedení ruční pojistky. Její páčka je na levé zadní části rámu. Zajišťuje se pohybem dopředu. Pojistka stlačuje přerušovač a ten sníží táhlo spouště tak, že nedosáhne na spoušťovou západku.

Druhou změnou je ráže Tokagyptu - 9 mm Luger. Ale díky tomu, že náboje 7,62 mm Tokarev (7,62x25) a 9 mm Luger (9x19) mají téměř stejný průměr těla i dna, stačilo do původních zásobníků vložit plechovou vložku a pro kratší náboj upravit podavač a pružinu. Na Tokarevu ani na Tokagyptu nenajdete jediný šroub. I stříšky rukojeti jsou na rám uchyceny z vnitřní strany otočnými plíšky.

Čínská pistole Norinco model 213 se od Tokagyptu liší jen nepatrně: stříšky rukojeti jsou místo vodorovného rýhování zdrsněné lisovanou rybinou s velkou pěticípou hvězdou a krajní polohy páčky pojistky zajišťují hlavy dvou šroubků. Podstatný rozdíl proti Tokagyptu je v úrovni zpracování vnitřních ploch a součástí. Zbraně z maďarské výroby měly slušnou úroveň, v SRN se dokonce v 60. letech upravovaly pro sportovní střelbu. Výrobky koncernu

Nákres součástek pistole Tokarev:

A	závěr	W, X, EE	záchyt zásobníku
C	vytahovač	Y	spojovací čep a záchyt závěru
E	hledí	Z	rám
G	úderník	AA	zadní opěrka vratné pružiny
H	kohout	BB	přední opěrka vratné pružiny
I	bicí pružina	CC	vratná pružina spojovacího čepu
J	pouzdro bicího mechanismu	DD	pojistka
K	pružina západky	FF	článek
L	západka	II	hlaveň
M	přerušovač	JJ	objímka hlavně
Q, U	stříšky rukojeti		
R	zásobník		
S	pružina spouště		
V	spoušť		

Norinco jsou známé jako levné zbraně potřebující doladění, ale v případě modelu 213 byly snad vynechány veškeré dokončovací operace mimo povrchové úpravy. Se zbraní, tak jak ji vyjmete z krabice, si moc nezastřílíte. Testovaný exemplář měl spoušť s několika odpory, které dosahovaly přes 70 N a špatně opracovaný kohout brzdil závěr tak, že natažení zvládli jenom střelci se silnými rukama. Pokud se vám Norinco líbí a zláká vás i nízká cena (podle kursu koruny, většinou pod 6000 Kč), počítejte předem s příplatkem kolem 1000 Kč, které zaplatíte puškaři za dodělení. Zbraň se musí úplně rozebrat. Většina součástí potřebuje zabroušení a případně vyleštění dotykových ploch. Tradičně dobře opracovaná je hlaveň, která vyžadovala pouze začiš-

tění konce vývrtnu na ústí.

Po úpravě máte v ruce úplně jinou zbraň s hladkým chodem závěru i spouště. Odpor spouště se snížil na 25 N, k dalšímu snížení by bylo nutné měnit pružiny.

Norinco model 213 má dobře tvarovanou rukojeť spíše pro větší ruku. Pod kohoutem by neškodil větší výstupek rámu. Pokud máte nacvičené vysoké držení zbraně, kohout, který při výstřelu odskakuje až přes vodorovnou polohu, dokáže citelně „klofnout“ do kůže mezi palcem a ukazovákem. Jazyček spouště má typické vojenské provedení, je hladký a široký pouze kolem 3,5 mm. Mířidla jsou poměrně vysoká, pevná muška hranolového profilu je vyfrézovaná z materiálu pouzdra závěru, hledí je v rybinové drážce.

Na střelnici jsme měli k dispozici náboje 9 mm Luger výroby Sellier & Bellot s celoplašťovými a poloplašťovými střelami o hmotnosti 8 g a S&B Subsonic s 9gramovými celoplašťovými střelami s tupou špičkou. Pistole fungovala se všemi druhy nábojů bez závad. Střelba vyžadovala trochu cviku, ale výsledky pak příjemně překvapily. Rozptyl z pětiranových položek se postupně snižoval pod 70 mm a stále častěji se objevovaly soustřely. Norinco tak potvrzuje známou vlastnost Tokarevových pistolí: přes velké vůle, nutné pro spoleh-

livou funkci i při silném znečištění, jsou překvapivě přesné.

Norinco model 213 nezapře svůj původ z vojenské pistole. Je vhodná spíše pro zájemce o střelbu ze zbraní, které již patří do historie a jejichž originály jsou stále vzácnější.

Ing. Ivan CHLUDIL

Norinco model 213 Základní technické údaje

Celková délka	198 mm
Výška	140 mm
Šířka	32 mm
Délka hlavně	115 mm
Hmotnost	0,91 kg
Náboj	9 mm Luger
Kapacita zásobníku	8 nábojů